Beantwoording vragen bij ter kennisname-punten Commissie Omgevingsvisie 27 mei 2020

3.1 Beantwoording PCL en PARK adviezen op Omgevingsvisie- en verordening.

Vragen GroenLinks:

Op blz. 2 van het antwoord op het advies van de PARK gaat het over “landelijke trends die nog niet of weinig herkenbaar zijn in de concept Ontwerp Omgevingsvisie” maar steeds meer aandacht krijgen en door zullen werken in toekomstige opgaven en beleid. Dan volgt de zin: “voor veel van deze onderwerpen is het detailniveau dusdanig dat wij dat als onderdeel zien van de programma’s die wij op gaan stellen”.

1. Bent u van mening dat de genoemde onderwerpen een dusdanig detailniveau hebben waardoor ze in programma’s een plaats kunnen krijgen? Wij doelen dan op de onderwerpen: CO2 als meetlat voor beleid regulering en controle; biodiversiteit als meetlat voor bouwprojecten; onderhoud, aanpassing en vervangingsopgaven; natuur en landbouw in aparte hoofdstukken voor meer samenhang met andere opgaven, visie op toerisme?

2. Bent u van mening dat deze onderwerpen eigenlijk in de Omgevingsvisie- en verordening een plek horen te krijgen en de komende tijd ook het geval zal zijn? De PARK zegt hier bijvoorbeeld over: “Het vastleggen van CO2 in veenweidegebieden is een veel krachtiger argument om bodemdaling tegen te gaan, omdat dit met landelijke wetgeving zal worden ondersteund en afgedwongen”

Antwoord vraag 1: De genoemde onderwerpen zijn inderdaad van een dusdanig detailniveau dat dit vooral aan bod zal komen in de programma’s ter uitwerking van de Omgevingsvisie.
Als voorbeeld het onderwerp CO2. Hiervoor hebben we in de visie de ambitie opgenomen om in 2050 een klimaatneutrale provincie te zijn. Op de terugdringing van de CO2-uitstoot wordt via diverse thema’s ingezet, zoals het tegengaan bodemdaling, inzet op energieneutrale woningen en woonwijken, klimaatneutrale mobiliteit en landbouw en CO2-vastlegging in houtopstanden. We werken dit nader uit in programma’s. De aanpak en manier waarop dit gemonitord kan worden verschilt per thema. Datzelfde geldt voor biodiversiteit. Dat benoemen we in de visie en werken we uit in programma’s voor bijvoorbeeld energie, veenweidegebieden en bosbeleid. Dit betekent dat we er vooral praktisch mee aan de slag gaan en niet een ‘meetlat’ ontwikkelen voor al ons beleid op dit onderwerp.
Voor een heel ander onderwerp als onderhoud, aanpassing en vervanging geldt dit ook. Dat maakt deel uit van bijvoorbeeld ons beleid en uitvoering voor bijvoorbeeld natuur , mobiliteit en bedrijventerreinen. De Omgevingsvisie en -verordening zelf focussen inderdaad op nieuwe ontwikkelingen, omdat die ingrijpen in ons landgebruik en daarmee kaderstelling en regulering behoeven.
Als laatste voorbeeld de visie toerisme. Daarvoor is in de Ontwerp Omgevingsvisie aangegeven dat we het beleid nog nader aan het uitwerken zijn. Dit kan in de toekomst doorwerken in de visie zelf.

Antwoord vraag 2: Het onderwerp van veenweidegebieden wordt geagendeerd in de Omgevingsvisie en uitgewerkt in een apart programma. Dat programma richt zich overigens voorlopig meer op het voorkomen van uitstoot door het afremmen van de bodemdaling, dan op het vastleggen van CO2. Er zijn nog heel wat stappen in gebiedsprocessen nodig om het door de adviseur geagendeerde doel van vastleggen van CO2 in veenweidegebieden te kunnen bereiken.

In het advies van de PARK gaat het over de kernrandzone in relatie tot de Ringparkgedachte. GroenLinks begrijpt dat beiden een eigen functie hebben maar ook in samenhang gezien kunnen woorden.

- Is het een idee om ontwikkelingen in de kernrandzone ook te beoordelen op de mogelijke functie die de kernrandzone (een van de ringen) bij de Ringparkgedachte? En dat dit dus als zodanig een kwaliteitscriterium vormt?

Antwoord: Deze combinatie is een logische gedachte. De aspecten die een rol spelen in Ringpark, zijn ook kwaliteitscriteria die in de afweging bij kernrandzone-initiatieven een rol kunnen spelen. Daarmee kan het kernrandzonebeleid een manier zijn om uitwerking te geven aan de Ringparkgedachte. De Rinkparkgedachte is vanzelfsprekend wel veel breder dan alleen de zone direct grenzend aan de kernen. De uitwerking van de Rinkparkgedachte vraagt dus meer dan deze koppeling.

Vraag ChristenUnie:

De integrale afweging wat betreft meervoudig ruimtegebruik en slim combineren van functies is een behoorlijke uitdaging. Wil het college PARK bij de verdere uitwerking betrekken?

Antwoord: We zijn zeker voornemens de PARK hierbij te betrekken, en ook andere partijen. Zie ook de Omgevingsvisie waarin wij in paragraaf 6.3 hebben aangegeven dat ook voor de ontwikkeling van programma's voor realisatie van de Omgevingsvisie ruimtelijke ontwerp een rol kan spelen. Niet alleen vanuit de provincie zelf, maar ook in samenwerking met ontwerpers uit andere overheden, kennisinstituten, de markt en gebruik makend van de advieskracht van PARK, PCL en anderen. De wijze waarop wij hier vorm aan gaan geven en op welk schaalniveau is ter nadere uitwerking. Hierbij betrekken wij ook de programma's zoals IFL, IGP en ontwerpend onderzoek.

3.2 Statenbrief tervisielegging ontwerp OGV en Verordening

Vraag SGP:

Ik neem aan dat we hier nog actuele informatie over krijgen in de aanloop tot de vergadering van volgende week. Wat ons betreft zou het goed zijn om te streven naar een spoedige invoering van de provinciale omgevingsvisie.

Antwoord: Doordat de minister pas op 20 mei bekend heeft gemaakt wat de nieuwe invoeringsdatum van de Omgevingswet wordt, te weten 1-1-2022, was het niet mogelijk vooraf een met GS afgestemd memo aan de Statencommissie te sturen. U wordt daarom tijdens het overleg mondeling geïnformeerd over ons proces om tot zo spoedig mogelijke vaststelling en invoering van het gedachtengoed uit de (Ontwerp) Omgevingsvisie Provincie Utrecht te komen.

Vraag GroenLinks:

Wat zijn de effecten van de coronamaatregelen op de Ontwerp Omgevingsvisie- en verordening? Wat zijn de effecten op de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet? Is er al meer bekend over de voortgang? En welke scenario heeft de voorkeur van GS?

Antwoord: De coronamaatregelen hebben er mede toe geleid dat de tervisielegging is uitgesteld. De tervisielegging gaat nu plaats vinden na het zomerreces. We hopen dat het dan mogelijk is om een tervisielegging te organiseren met inloopbijeenkomsten en hoorzittingen.
De minister heeft op 20 mei jl. bekend gemaakt wat de nieuwe invoeringsdatum van de Omgevingswet wordt, te weten 1-1-2022. Daarmee is scenario 2 het meest voor de hand liggend. Tijdens de vergadering zal toegelicht worden wat dit betekent voor het proces en de planning.

3.3 Statenbrief ontwerp omgevingsvisie en verordening

Vragen SGP:

Wij hebben naar aanleiding van de Statenbrief de volgende opmerkingen:

1. We zien onze inbreng in de laatste commissie bevestigd door de reactienota. Het is een goede zaak dat het college heeft besloten een aantal ventielen in te bouwen om lucht uit de toch wel erg dichtgeplakte omgevingsverordening te laten ontsnappen als dat nodig blijkt. Wel wijzen we er met klem op dat dit wel de omgekeerde volgorde is: nee, tenzij in plaats van ja, mits. Zo was het wat ons betreft allemaal niet bedoeld. Bovendien is het op deze manier erg afhankelijk van de goedwillendheid van een individuele bestuurder of ambtenaar. En dus wordt het voor ons noodzakelijk om mee te kijken in de uitvoering. Iets wat we met frisse tegenzin op onze schouders zullen nemen.
2. We hebben daarnaast nog een verwonderpunt. N.a.v. de opmerking dat 'omgevingskwaliteit' nader is geduid troffen wij de definitie van dit begrip aan in de begrippenlijst van de verordening. We lezen daar o.a.: 'Integraal, dus niet uitsluitend. De ondergrond noch de sterrenhemel. De lokale inbedding noch de internationale aansluiting. Schoonheid noch functionaliteit.' Los van wat dit precies betekent en of er in plaats van 'noch' niet beter 'zowel … als' zou kunnen staan: wat voegen deze bijna mystieke tegenstellingen toe aan de definitie die zonder deze zinnen zeer helder is?
3. Wij zijn op dit moment nog bezig om alle binnengekomen reacties en de afdoening van het college hiervan te duiden en daarop te reflecteren. Komt er nog een moment dat we dit als commissie gaan bespreken? Zo ja, wanneer? Zo nee, wat is de deadline om nog zaken mee te kunnen geven aan het college n.a.v. de reacties?

Antwoord vraag 1: Dank voor deze melding. Het is daarbij wel goed om te realiseren dat zoveel als mogelijk de opgenomen regels geformuleerd zijn als instructieregels. De gemeenten kunnen dus zelf in hun Omgevingsplan aan de slag met de richting en ruimte die deze regels geven. Daarmee zijn ontwikkelingen dus mogelijk, mits er aan de genoemde punten is voldaan; kortom "ja mits".

Antwoord vraag 2: Deze formulering is door Peter Paul Witsen gemaakt in opdracht van het College van Rijksadviseurs (CRa) en in de aanloop naar een advies aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu over het operationaliseren van omgevingskwaliteit. Hij reikt deze begripsomschrijving aan. Het geeft aan dat ruimtelijke kwaliteit een heel breed begrip is wat over alles en tegelijkertijd over niets kan gaan. Wij vonden dit een mooi initiatief en hebben dit overgenomen.

Antwoord vraag 3: De reactienota is gemaakt over de concept Ontwerp Omgevingsvisie en -verordening. Door eerst een concept te presenteren hebben GS hun partners de mogelijkheid willen geven om op informele wijze vast hun punten mee te geven voordat de beide documenten vastgesteld worden. Ook aan uw commissie is dit concept Ontwerp voor reacties voorgelegd. Dit is apart beantwoord middels een memo aan uw commissie. U heeft vooral een rol tijdens en na de formele tervisielegging. In die periode krijgt eenieder de kans te reageren op de documenten en worden de reacties naar u gestuurd, in de afgelopen periode zijn ze aan het college gestuurd en die heeft daarmee een besluit genomen over de stukken die ter inzage worden gelegd. Het ligt daarmee voor de hand dat u deze reacties betrekt bij uw bespreking van deze stukken na afloop van de tervisieleggingsperiode. Helaas duurt het wat langer dan van te voren gedacht voordat we die periode in gaan, door zowel de coronacrisis als het uitstel van de Omgevingswet. Dat geeft u wel de tijd om de informatie goed te kunnen bestuderen. Er kunnen in de komende periode nog wel wat kleine wijzigingen voorgesteld worden, bijvoorbeeld bij het uitwerken van scenario 2 (zie het vorige agendapunt), maar de grote lijn en de beleidsrichting uit de stukken houden we daarbij vast.

Vragen GroenLinks:

- Welke (digitale) mogelijkheden worden er verkend voor het (online) organiseren van inloopavonden en hoorzittingen?
- Is GS voornemens de thema's met ambities en indicatoren uit het beoordelingskader van het planMER te gebruiken als eerste aanzet voor het monitoringsplan van de nieuwe Omgevingsvisie?

Antwoord vraag 1: De mogelijkheden die verkend worden gaan zowel uit van bijeenkomsten, als van een mogelijkheid om vragen te stellen en mogelijkerwijs ook een soort spreekuur. We hopen evenwel dat dit alles niet nodig is, doordat de tervisielegging pas in het najaar plaats gaat vinden.

Antwoord vraag 2: Het monitoringsplan is nog niet vastgesteld door GS, maar het ligt voor de hand dat de thema's met ambities en indicatoren zoals benoemd in het planMER hierin mee te nemen. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om de relatie te leggen met de nieuwe doelenboom uit de Kadernota. Daarnaast zullen alle programma's die in de zin van de Omgevingswet worden ontwikkeld ook worden gemonitord. De uitwerking van de monitoring van de programma's kan gebruikt worden om de uitwerking van de monitoring van de Omgevingsvisie verder aan te scherpen.

3.4 Memo Kernrandzones

Vragen SGP:

Dank voor deze heldere uiteenzetting. Dit verheldert al heel veel. Ik begrijp echter nog niet helemaal alles. Vandaar nog twee verhelderingsvragen:

1. Klopt het nu dat er sinds 2012 slechts 5 bestemmingsplannen zijn vastgesteld op basis van de regels m.b.t. kernrandzones?
2. Hoe kan het dat er zoveel trajecten geen bevredigend einde hebben?

Antwoord vraag 1: Ja, dat klopt. De kernrandzonevisies geven een ontwikkelingsbeeld voor de lange termijn. De kernrandzonevisies lopen voor in het proces van de ontwikkeling van een gebied. De kwaliteiten en mogelijke kwaliteitsontwikkeling van het gebied worden erin vastgelegd. Bij de bestemmingsplannen is de kernrandzonevisie de kwalitatieve ruimtelijke onderbouwing. De procedures van de ontwikkelingsprojecten zelf bepalen de doorlooptijd. Doordat de kernrandzones veelal maatwerkprojecten bevatten hebben deze een langere ontwikkelingstermijn.

Antwoord vraag 2: De ontwikkeling van kernrandzones is een nieuwe manier van gebiedsgericht kwaliteitsdenken. Dit heeft tijd en inzet gekost om hier vorm aan te geven. Op politiek niveau in de gemeente was er een aantal keer niet voldoende draagvlak om de visie door te zetten.

Vragen GroenLinks:

Gemeenten hebben de mogelijkheid om voor hun kernrandzones visies op te stellen en zo ontwikkeling mogelijk te maken, gericht op het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit.

- Wat zijn de resultaten die met het kernrandzone beleid worden beoogd? Waar het gaat om de ruimtelijke kwaliteit: is de kwaliteitsimpuls ook gerealiseerd? Hoe wordt beoordeeld of de kwaliteitsimpuls gerealiseerd is? De bijgevoegde memo geeft daarover weinig informatie.
- Als woningbouw onderdeel is van de kernrandzoneconstructie, vormt dit dan onderdeel van de regionale programmering wonen?

Antwoord vraag 1: Met het kernrandzonebeleid wordt beoogd dat de verschillende ontwikkelingen in een gebied in samenhang met elkaar en met de gebiedskwaliteiten worden afgewogen. De

beschrijving van de kwaliteiten en de voorgestelde verbeteringen worden vastgelegd en uiteindelijk in een bestemmingsplan verwerkt. Een bestemmingsplan heeft een looptijd van 10 jaar en de kwaliteiten gaan in die periode worden uitgevoerd. Op het moment dat er voldoende projecten daadwerkelijk zijn uitgevoerd kan er worden geïnventariseerd of de kwaliteitsverbetering is bewerkstelligd. Een goede graadmeter is hierin de ontwikkeling van de stad-landverbindingen. Het overzicht over de kernrandzones wordt regelmatig bijgewerkt, en wordt ook aangevuld met informatie over de uitvoering van de plannen.

Antwoord vraag 2: In de Ontwerp-Omgevingsvisie en -verordening is woningbouw in de kernrandzone mogelijk als dat leidt tot extra kwaliteitsverbetering. Dit 'kwaliteitsinstrumentarium landelijk gebied', waarmee een gering aantal woningen worden toegevoegd, maakt in principe geen onderdeel uit van de regionale afspraken over woningbouwprogrammering. Daar gaat het vooral om de locatiekeuze en -planning voor nieuwe woonwijken ten behoeve de regionale woningbouwopgave.
Echter, getalsmatig willen we ook deze woningen wel opnemen in de overzichten en monitoring, omdat we streven naar een zo volledig mogelijk overzicht.

3.5 Memo DSO + VTH

Vragen SGP:

Als we dit memo goed lezen, moeten we volgens ons concluderen dat er helemaal geen sprake is van vertraging door corona, maar door een vertraagde DSO. We begrijpen dat onze organisatie wel gereed is. Dat is een compliment waard.

Daarnaast nog een aantal vragen over VTH:

1. We lezen dat is gebleken dat 'het verlenen van een complexe vergunning binnen de toekomstige 8-weken procedure alleen mogelijk is als er in het voortraject i.o.m. initiatiefnemer en alle betrokken partijen is toegewerkt naar een acceptabele aanvraag'. Kunnen initiatiefnemers hiertoe verplicht worden? Zo ja, hoe wilt u dat juridisch regelen? Zo nee, hoe gaat dit dan in de praktijk uitpakken?
2. Het einde van deze memo roept bij ons toch de vraag op of invoering volgens het afgesproken tempo van de Utrechtse verordening wel kan, gezien de gereedheid van provincie en partners voor de VTH-taken. Kunt u daar wat toelichting op geven. Vooral cryptische zinnen als 'partners komen nu op stoom' en 'het signaal is dat we druk op het proces moeten houden om daadwerkelijk klaar te zijn' vragen daar wel om.

Antwoord vraag 1: Door betrokken overheden binnen de provincie Utrecht wordt op dit moment gewerkt aan het vormgeven van het voortraject, voordat een aanvraag wordt ingediend, zodat kan worden gekomen tot een acceptabele aanvraag. Dit wordt vooral vormgegeven met de zogenaamde "omgevingstafel". Dit is een nieuwe vorm van vooroverleg met betrokkenheid van zoveel mogelijk partijen, waaronder de initiatiefnemer en eventueel andere stakeholders zoals omwonenden.
Een initiatiefnemer kan wettelijk niet worden verplicht om hieraan deel te nemen maar ervaringen wijzen tot nu toe uit dat initiatiefnemers positief reageren op de omgevingstafel. De verwachting is dan ook dat de meeste initiatiefnemers het vooroverleg en de omgevingstafel zullen gebruiken.

Antwoord vraag 2: Er is sprake van tempoverschillen tussen overheden bij de implementatie van de Omgevingswet. Gemeenten hebben bijvoorbeeld tot 2029 om de omgevingsvisie en het omgevingsplan aan te passen. Dit was merkbaar aan het tempo waarin de uitvoering van taken werd voorbereid. Op dit moment wordt echter door alle betrokken partners binnen de provincie Utrecht in

diverse projecten samengewerkt aan het invullen van de voorwaarden om de VTH-taken onder de Omgevingswet uit te kunnen gaan voeren. Met name bij de gemeenten wordt sinds 2019, met goede ondersteuning van onder andere de VNG, hard gewerkt aan de implementatie. Het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet geeft meer voorbereidingstijd. Wij zien gelukkig niet dat dit tot nu toe leidt tot vertraging in de uitvoering van de diverse projecten. Wij gaan er dan ook vanuit dat met de huidige inzet ook onze partners tijdig klaar kunnen zijn voor de uitvoering van VTH-taken.

Vragen GroenLinks:

- In hoeverre wordt er bij de DSO met het oog op de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid rekening gehouden dat sommige personen en families geen beschikking hebben over computers en dat sommige mensen nooit een computer hebben gebruikt?

- Wordt er met het oog op participatie ook actief gecommuniceerd en worden groepen en individuen actief betrokken om de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de DSO te bevorderen?

Antwoord vraag 1: De nota van toelichting van het invoeringsbesluit Omgevingswet zegt hierover:
In het Omgevingsbesluit blijft de bepaling uit het Besluit omgevingsrecht gehandhaafd dat ook op papier een vergunningaanvraag of een melding kan worden ingediend of gegevens en bescheiden aan het bevoegd gezag kunnen worden verstrekt. Dat geldt ook voor de verplichting voor bedrijven om een aanvraag digitaal in te dienen, die al was opgenomen in het Besluit omgevingsrecht en het Waterbesluit.
Burgers mogen dus altijd een analoge aanvraag of melding doen. Het digitale loket van het DSO kan daarnaast raadpleegbaar zijn via een door de gemeente beschikbaar gestelde computer bij bijvoorbeeld het fysieke loket van een gemeente. Dit zal voor het raadplegen van digitale omgevingsdocumenten en invullen van vragenbomen de weg zijn.

Antwoord vraag 2: Vanuit het landelijke programma worden sessies georganiseerd met burgers om de gebruikerservaring te evalueren. De provincie communiceert actief haar producten die gaan landen in het stelsel. Zo zal de provincie Utrecht haar ontwerpvisie en verordening publiceren in de proef- en demo omgeving van het DSO en daarover communiceren om ervaringen over de toegankelijkheid en bruikbaarheid te ervaren.